

Motion till riksdagen 2011/12:T361

av Kerstin Engle (S)

Ambulansförarens utbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och lägga fram ett förslag om krav på nationella regler och kompetensmål för utryckningsförare inom ambulanssjukvården.

Motivering

Strukturförändringar inom svensk sjukvård har medfört ökade vårdtider för ambulanssjukvården. Detta ställer högre krav på kompetens. Ambulanssjukvården kan alltmer liknas vid rullande sjukvårdsenheter där kvaliteten på det första omhändertagandet och en tidig sjukvårdsinsats är avgörande för patientens fortsatta vård och rehabilitering. Att arbeta inom ambulanssjukvården innebär kvalificerade medicinska bedömningar och behandlingar under transport.

Dagens ambulanssjukvårdare har en unik kompetens med kunskaper i prehospital sjukvård, teknik, logistik, ledning samt utryckningskörning. Dessa kunskaper tas många gånger för givna även om de är förvärvade med flera års erfarenhet. Från och med oktober 2005 krävs att det finns en legitimerad sjuksköterska i de ambulanser som skall utföra medicinsk behandling. I framtiden är det inte lika självklart med en bred rekryteringsbas; man begränsar sig genom ett beslut att bemanna ambulanserna med enbart sjuksköterskor. Den tekniska utvecklingen kommer att kräva ökade och fördjupade kunskaper och är därför ett naturligt utvecklingsområde för yrkesgruppen ambulansförare. Utvecklingsområden är till exempel ledning, samband, logistik och kommunikation på skadeplatsen.

Det nuvarande regelverket ställer inga särskilda krav som säkerställer den kompetens som finns för annan yrkesmässig trafik. I praktiken kan man framföra en ambulans och påkalla fri väg med ett B-körkort även om ambulansen väger över 3,5 ton. Planer finns för närvarande i vissa landsting att införskaffa

Fel! Okänt namn på

fordon som väger 5,5 ton. Krav på C-körkort för dessa fordon finns inte med nuvarande lagstiftning.

Holland är det land i Europa som liknar Sverige mest när det gäller ambulanssjukvård. Där insåg man på tidigt 1990-tal att man måste dela upp personalen i två yrkesgrupper:

- ? Drivers (ambulanssjukvårdare) vars merit är att vara yrkeschaufför (sedan utbildas de i sjukvård – i Sverige fungerar det tvärtom).
- ? Ambulance nurse (sjuksköterska) är det högsta du kan bli inom ambulanssjukvård i Holland. Där måste du vara vidareutbildad sjuksköterska i fem år innan anställning. Sen utbildas de speciellt i prehospitalt omhändertagande.

Det är angeläget att ambulansverksamheten kvalitetssäkras. Att nationella regler för utbildning och förarbevis införs är inte bara ett kompetensbevis för att fordonet framförs på ett säkert sätt. Det är minst lika viktigt att arbetsmiljön är sådan att ambulansförare och medtrafikanter kan känna trygghet vid trängande fall av utryckningskörning. Det är också förenligt med samhällets krav på nollvision i trafiken. Vidare handlar det om hur vi värderar yrkesförare. Taxiförare och bussförare som också har ansvar för passagerarnas säkerhet utbildas nationellt enligt fastställda riktlinjer.

Arbetsmiljöverket, Räddningsverket, Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Vägverket har presenterat ett förslag till grundläggande målsättningar gällande kompetenskrav för utryckningsförare. Detta är ett förslag på vilka grundläggande kompetenskrav som blåljusbranschen bör ha som målsättning och de är inte bindande på något sätt. Dokumentet säger inget om hur utbildningar för förarna ska regleras eller utformas. Förvisso ett steg i rätt riktning, men med hänsyn till att vi ser en utveckling mot allt tyngre ambulanser och att det varje år händer olyckor vid utryckning krävs en nationell reglering.

EU ställer nu ytterligare krav på yrkeschaufförer, bl.a. vidareutbildning, men utryckningsförarna finns inte med i dessa krav.

2009 kom Socialstyrelsen med ett nytt ambulansdirektiv utan att kraftfullt påpeka behovet av en nationell förarutbildning inom ambulanssjukvården. Det är ytterligare ett dokument som inte har förbättrat situationen för ambulanssjuksköterskor i Sverige.

Ambulanstransporter kan endast kvalitetssäkras utifrån tydliga krav och utbildning. Detta gäller också trafik- och förarkompetensen.

Många menar att det är upp till varje region eller landsting att ha en välutbildad personal. Det finns också goda exempel där landsting tagit initiativ till utbildningsåtgärder. Men med hänsyn till patientsäkerhet och nollvision behövs nationella riktlinjer.

Sedan juli 2009 har Norge en nationell licens för utryckningsförare där Statens Vegvesen utarbetar föreskrifter.

Att satsa på utbildning för utryckningsförare är en klok skadepreventiv investering. På så vis kan såväl resurser som mänskligt lidande sparas. Olyckor med utryckningsfordon som till exempel ambulansfordon och polisbilar kan undvikas. Det handlar om trafiksäkerhet, arbetsmiljö och patientsäkerhet. Det

Fel! Okänt namn på

krävs samarbete mellan myndigheter och direktiv för en nationell förarutbildning i Sverige.

Stockholm den 3 oktober 2011

Kerstin Engle (S)